

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Нагорний Євгеній Олександрович

*старший викладач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

Жмуд Альона Петрівна

*студентка,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

За результатами дослідження [1], проведеного у 2023 році щодо стану українського бізнесу в умовах воєнного часу, 56,2% респондентів визначили непрогнозованість та нестабільність подій в Україні й на внутрішньому ринку як ключову перешкоду для економічного відновлення підприємницької діяльності. Водночас 47,7% опитаних наголосили на негативному впливі непередбачуваних дій уряду, які можуть спричинити погіршення становища бізнесу. Таким чином, питання вдосконалення системи фінансового планування та прогнозування на українських підприємствах набуває особливої важливості з метою підвищення їхньої життєздатності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності в умовах воєнного часу та глибокої економічної кризи.

Ефективна організація фінансового планування, що передбачає вміле управління активами, джерелами їх формування, а також економічне обґрунтування потреби в капіталі, створює передумови для забезпечення фінансової стабільності та прибутковості підприємства. За сучасних умов головними проблемами фінансового планування на українських підприємствах є [2, с. 59; 3, с. 60]:

- значний рівень невизначеності українського ринку, що пов'язаний з війною, глобальними змінами та економічною кризою;
- неузгодженість між коротко- та довгостроковими фінансовими планами;
- недосконала нормативно-правова база у сфері фінансового планування та використання застарілих методів планування;
- перевага витратного методу ціноутворення та недостатній аналіз безбитковості продажів;
- складність у визначенні потреб у фінансуванні з причини не доведення загальноекономічного планування до фінансового;

– недовіра керівників до методів планування через брак компетенцій та досвіду в цій сфері та нестача кваліфікованих працівників в цьому сегменті;

– обмежені фінансові можливості низки компаній для проведення ґрунтовних розробок у галузі фінансового планування;

– на багатьох підприємствах не формується плановий баланс, не проводиться аналіз його структури й прогноз динаміки зміни фінансової стійкості та ліквідності;

– недосконала система контролінгу на підприємстві або її відсутність.

Для подолання цих викликів необхідно вжити низку заходів з удосконалення системи фінансового планування на підприємствах. Одним з ключових напрямів є впровадження системи бюджетування як засобу оперативного контролінгу. Розробка бюджетів підрозділів на щомісячній основі дозволяє більш реалістично структурувати доходи та витрати та знижує трудовитрати фінансово-економічних служб. Важливою перевагою є підвищення самостійності підрозділів в управлінні витратами на оплату праці. Для прискорення процесу бюджетування доцільно запровадити автоматизовану систему з урахуванням специфіки діяльності підприємства.

Наступним кроком має стати імплементація фінансового контролінгу для вчасної ідентифікації відхилень фактичних результатів від планових і ефективного коригування планів. Завдяки контролінгу здійснюється взаємозв'язок між різними складовими системи управління підприємством: обліком, аналізом, плануванням, моніторингом та контролем. Основна мета фінансового контролінгу – це орієнтація управлінського процесу на збільшення прибутку та максимізації вартості капіталу при мінімізації ризиків та збереженні ліквідності й платоспроможності.

Також важливим напрямом удосконалення на підприємстві є впровадження стратегічного планування, яке на сьогодні практично не використовується через труднощі в прогнозуванні точних фінансово-економічних показників. Для зниження ризиків необхідно сформувавши дієву концепцію їх мінімізації, що передбачає оцінку стратегічного фінансового планування, виявлення потенційних ризиків та ймовірності їх появи.

Для забезпечення ефективного фінансового планування на підприємстві необхідно також приділяти значну увагу мінімізації ризиків. З цією метою слід застосовувати концепцію зниження ризиків як спеціальний механізм управління ризиками в процесі планування. Концепція мінімізації ризиків передбачає комплексну оцінку стратегічного та тактичного рівнів планування, ідентифікацію потенційних ризиків, визначення ймовірності їх настання та можливого впливу. Це дозволяє своєчасно вживати заходів для запобігання або пом'якшення негативних наслідків. У мінливих умовах важливою є концепція фінансової рівноваги

для збалансування показників плану відповідно до стратегічних цілей. Вона допомагає враховувати прогнозовані та непередбачувані зміни, що виникають під час кризи, шляхом коригування планів. Урахування можливих змін критично важливе для безперервного ефективного функціонування підприємства [4, с. 615–617].

Отже, воєнні дії та економічна криза в Україні вимагають комплексного підходу до вдосконалення системи фінансового планування на підприємствах. Впровадження запропонованих заходів допоможе підвищити гнучкість управлінських рішень, забезпечити раціональне використання ресурсів, мінімізувати фінансові втрати та ризики, своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Лише завдяки якісному плануванню підприємства зможуть вистояти під тиском воєнно-економічної кризи та закласти фундамент для майбутнього відновлення і розвитку у післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Андрій Длігач. Як почуються малий і середній бізнеси під час війни. Результати дослідження. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/09/6/703949/> (дата звернення: 29.04.2024).
2. Шульга О.А. Напрями удосконалення організації фінансового планування діяльності підприємства. *Підприємництво та інновації*. № 26. Р. 58–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.9>
3. Матвеева Н. В. Олійник В. М. Проблеми фінансового планування на підприємстві. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 1. С. 57–61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2016_1_12
4. Рубаха М.В., Галайко А.М. Вдосконалення фінансового планування як передумова ефективної діяльності підприємств у сучасних економічних умовах. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. Випуск 9. С. 614–618. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/104.pdf